

Juho Kinnula

KARTOITUS TALOUSHALLINON OPINNOISTA APV2-TUTKINNON TUEKSI

KARTOITUS TALOUSHALLINON OPINNOISTA APV2-TUTKINNON TUEKSI

Juho Kinnula
Opinnäytetyö
Kevät 2022
Liiketalous
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalous, taloushallinto

Tekijä: Juho Kinnula

Opinnäytetyön nimi: Kartoitus taloushallinnon opinnoista APV2-tutkinnon tueksi

Työn ohjaaja: Juhani Kurula

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2022

Sivumäärä: 33

Opinnäytetyöni on selvitystyyppinen työ. Työssäni kartoitin taloushallinnon tradenomin opintosisällön laajuutta ja vertailin sitä sijoitusneuvojan (APV2) tutkinnon osaamisvaatimuksiin. Työni toimeksiantajana toimi Oulun ammattikorkeakoulu. Työn tarkoituksena oli selvittää missä määrin opinnoissa ja osaamisvaatimuksissa on yhtäläisyyksiä ja millaisia eroavaisuuksia näiden kesken on. Pääpaino vertailussani keskittyi tarkemmin ottaen painottuen molempien tutkintojen verotuksen osuuden sisältöön. Työni käsitteli myös muita osaamisvaatimuksia. Pääasiallisena aineistona ja lähdemateriaalina työlleni toimi Finanssialan luoma APV2 tutkinnon osaamisvaatimukset, sekä Oulun ammattikorkeakoulun opintosuunnitelma ja opintojaksojen sisältö.

Johtopäätöksenä työssäni päädyin siihen, että liiketalouden tradenomin opinnoissa ja APV2 tutkinnon osaamisvaatimuksissa on paljolti yhteneväisyyksiä, mutta APV2 tutkinnon osaamisvaatimukset ovat syvällisemmät kuin taloushallinnon opetussuunnitelma. Pohdinnassani käsittelemäni mahdollisuutta sisällyttää APV2 tutkinto tradenomin opetussuunnitelmaa. Kävin myös läpi mahdollisuuksia kehittää opetussuunnitelmaa vastaamaan enemmän APV2 tutkinnon osaamisvaatimuksia. Tarkempaa vertailua tein verotuksen osalta ja siltä osin totesin sisällön olevan pitkälti identtinen, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta.

Asiasanat: APV2 -tutkinto, taloushallinnon opetussuunnitelma, verotus,
Opintosuunnitelma ja sijoitusneuvojantutkinto.

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Program in Business administration, Option of financial administration

Author: Juho Kinnula

Title of thesis: A survey of financial management studies in support of the APV2 degree

Supervisor: Juhani Kurula

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2022

Number of pages: 33

In my work, I mapped the scale of business administration study's content in financial administration and compared it to the competence requirements for the degree of investment advisor (APV2). My work was commissioned by Oulu University of Applied Sciences. The purpose of the work was to find out to what extent there are similarities in studies and competence requirements and what are the differences between them are. The main focus of my comparison was to focus more on the content of the taxation portion of both degrees. However, my work also dealt extensively with other competence requirements. The main material and source material for my work was the competence requirements for the APV2 degree created by the Finance Department, as well as the curriculum of the Oulu University of Applied Sciences and the content of the study courses.

As a conclusion in my work, I concluded that there are many similarities between studies in business administration and the competence requirements for the APV2 degree, but the competence requirements for the APV2 degree are more in-depth than the financial administration curriculum. In my reflection, I discussed the possibility of including an APV2 degree in business administration curriculum. I also went through the opportunities to develop the curriculum to better meet the competency requirements of the APV2 degree. I made a more detailed comparison regarding taxation, and in that I found that the content was largely identical, with a few exceptions.

Keywords: APV2 degree, Financial Management Curriculum, Taxation, Curriculum and Investment Adviser Degree.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	APV 2 TUTKINTO	8
2.1	Yleisesti.....	8
2.2	Tavoitteet	8
2.3	Sisältö	9
2.3.1	Markkinat, talous ja taloudellinen informaatio	10
2.3.2	Sijoitustuotteet ja sijoittaminen	10
2.3.3	Sijoituspalvelujen tarjontaa koskeva etiikka, sääntely ja yksityisoikeuden perusteet.....	11
2.3.4	Sijoittajan verotus sekä perhe- ja perintäoikeuden perusteet	11
2.3.5	Vakuutussäästäminen	12
2.4	Osaamisen vaatimustasot.....	12
2.5	Suorittaminen ja arviointi.....	12
3	TALOUSSHALLINNON OPETUSSUUNNITELMA SISÄLTÖ	14
3.1	Yleisesti tradenomin opinnoista	14
3.2	Perusopinnot.....	15
3.3	Ammattiopinnot	17
3.3.1	Pakolliset ammattiopinnot.....	18
3.3.2	A paketti taloushallinto.....	19
3.3.3	B paketti taloushallinto.....	20
3.3.4	C paketti taloushallinto.....	21
3.3.5	D paketti taloushallinto.....	22
3.4	Vapaasti valittavat opinnot	22
3.5	Kieliopinnot	23
4	TALOUSSHALLINNON VEROTUKSEN JA APV VEROTUKSEN MATERIAALIN VERTAILU	24
4.1	Yleisesti tradenomitutkinnon verotuksen sisällöstä	24
4.2	Henkilöiden verotus.....	24
4.3	APV 2 tentin verotuksen vaatimuksista	25
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	27
6	POHDINTA.....	29

LÄHTEET.....33

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää sijoitusneuvojan tutkintoon (APV2) tähtäävän henkilön osaamisvaatimuksia ja tutkintoon liittyviä aihealueita, sekä verrata niitä taloushallinnon opetuksen sisältöön. Toimeksiantajana työlle toimii Oulun ammattikorkeakoulu. Työ muodostaa käsityksen taloushallinnon opintojen sisällöstä verraten niitä APV2 tutkinnon osaamisvaatimuksiin. Käsittelen työssäni myös mahdollisuutta sisällyttää APV2 tutkinto osaksi tradenomin opintoja. Rajaan työni käsittelemään tutkintoon vaadittavia osaamisvaatimuksia, sekä verotuksen aihealueita. APV2 tutkinnon osalta rajaan työni käsittelemään tutkinnon pääkohtia ja vaatimuksia 5 aihealueen mukaan. Näistä en perehdy yksityiskohtiin työssäni tarkemmin. Opintojen osalta tarkastelen suoritusvaatimuksia ja opintojaksojen sisältöä. Vertailussa kiinnitän huomiota lähtökohtaisesti verotuksen osaamisvaatimusten ja niiden sisällön vertaamiseen. Tutkinnon sisällyttäminen opintoihin taas pohjautuu koko tutkinnon sisältöön, kiinnittäen erityistä painoa verotuksen osioon, jota työssä lähtökohtaisesti tarkastellaan.

Opinnäytetyö on selvitystyyppinen tutkimus opetuksen sisällöstä ja sijoitusneuvojan tutkinnon vaatimuksista ja niiden yhtäläisyyksistä. Sijoitusneuvojan tutkinnon aihealueita ovat: 1. Markkinat, talous ja taloudellinen informaatio 2. Sijoitustuotteet ja sijoittaminen 3. Sijoituspalvelujen tarjontaa koskeva etiikka, sääntely ja yksityisoikeuden perusteet 4. Sijoittajan verotus sekä perhe- ja perintöoikeuden perusteet 5. Vakuutusäästäminen. Tärkeimpiä lähteitä työn tekemiseen ovat tutkintomateriaalissa kootut teokset kyseisistä aiheista, jotka ovat alan kirjallisuutta. Yhä useampi tradenomi suuntautuu myös finanssimarkkinoilla olevien työtehtävien pariin ja sijoitusneuvojan tutkinto on kyseisissä tehtävissä yleensä vaadittu. Opinnäytetyössäni keskityn pelkästään sijoitusneuvojan (APV2) tutkinnon sisältöön ja vaatimuksiin. On myös olemassa suppeampi sijoituspalvelututkinto (APV1)

APV-tutkinto on suunnattu arvopaperimarkkinoilla vaativissa rooleissa toimiville henkilöille, kuten asiakasyhteyksiä hoitavalle sijoitusneuvojalle tai omaisuudenhoitajalle. Idea opinnäytetyöhön tuli työtehtäväni vaativan koulutuksen myötä. Aihe kiinnostaa itseäni sillä se liittyy vahvasti sijoitustoimintaan ja sen parissa työskentelyyn. APV2 tutkinto on 15 opintopisteen kokonaisuus ja sitä ennen on mahdollista suorittaa kevyempi sijoituspalvelu tutkinto (APV1). APV2 tutkinto ei kuitenkaan vaadi, että APV1 tutkinto on ensin suoritettu.

2 APV2 TUTKINTO

2.1 Yleisesti

APV2 eli sijoitusneuvojan tutkinto on Aalto EE:n ja APV-sijoitustutkinnot Oy:n järjestämä koulutus, jota Finanssiala ry suosittelee kaikille vaativia sijoituspalvelutehtäviä suorittavalle henkilöstölle.

Sijoitusneuvojan tutkinnosta (APV2) on muodostunut alan ammatillisen osaamisen mittari.

Virallista vaatimusta vaativia sijoituspalveluita tarjoaville henkilöille ei kuitenkaan lainsäädännöllisesti ole. Alan kilpailun ja kiristyneen säätelyn vuoksi aktiivisuus kouluttautumisessa on korostunut viime vuosina. Erityisesti osaamisen näyttäminen on tärkeässä roolissa, kun yritys hakee lainsäädännön edellyttämää sijoitusneuvonnan toimilupaa.

Sijoitusneuvojan tutkinnon laajuus on 15 opintopistettä ja se suoritetaan tenttimällä aihealue.

Virallista opetusta tutkinnossa ei ole. Tällä hetkellä sijoitusneuvojan tutkinnon on suorittanut lähes 4000 henkilöä. (Finanssiala ry 2021.)

2.2 Tavoitteet

Sijoituspalvelualan sääntely asettaa vaatimuksia finanssialan yritysten asiakkaille sijoitusneuvoja antavan tai rahoitusvälineistä, strukturoiduista talletuksista, sijoituspalveluista tai oheispalveluista tietoja antavan ja niitä myyvän henkilöstön tietämyksen ja pätevyyden arvioinnille. Finanssialan yritysten tulee varmistaa, että yrityksen tarjoamista sijoitustuotteista, sijoituspalveluista tai oheispalveluista tietoja antavalla, niitä myyvällä sekä sijoitusneuvontaa tarjoavalla henkilöstöllä on tarvittava tietämys ja pätevyys, jotta he ymmärtävät yritysten tarjoamien tai suosittelemien sijoitustuotteiden pääpiirteet, riskit ja ominaisuudet, kuten kaikki yleiset veroseuraamukset, joita asiakkaalle aiheutuu liiketoimien yhteydessä. Erityistä huolellisuutta on noudatettava silloin, kun annetaan neuvoja monimutkaisemmista tuotteista. Sijoitusneuvojan tulee myös ymmärtää tarjotuista tai suositelluista sijoitustuotteista asiakkaalle aiheutuvat kokonaiskulut ja maksut sekä neuvojen ja muiden mahdollisten tähän liittyvien palveluiden antamisesta asiakkaalle aiheutuvat kulut ja täytettävä yrityksille asetetut velvoitteet, jotka koskevat soveltuvuusvaatimuksia.

Tutkinnonsuorittajan pitää myös ymmärtää arvioituaan asiakkaalta saadut tiedot ja otettuaan huomioon muutokset, joita on voinut tapahtua tietojen keräämisen jälkeen, miltä osin yrityksen tarjoama sijoitustuote ei ehkä ole asiakkaalle soveltuva. Tulee myös käsittää kuinka

rahoitusmarkkinat toimivat ja kuinka ne vaikuttavat niiden sijoitustuotteiden arvoon ja hinnoitteluun, joita tarjotaan tai suositellaan asiakkaille

Sijoitusneuvojan tutkinnon suorittaminen tarjoaa sääntelyn mukaisen arvioinnin henkilöstön tietämyksestä ja pätevyydestä. Sijoituspalvelualan henkilöstö tarvitsee työssään monipuolista osaamista eri oppialoilta. Sijoitusneuvojan tutkinto on osa Finanssiala ry ja finanssialan itsesääntelyä, jonka avulla pyritään ylläpitämään ja kehittämään alan arvostusta sekä sijoituspalveluyritysten henkilökunnan korkeaa osaamisen tasoa. Finanssiala ry on antanut suosituksen sijoitusneuvojan tutkinnon suorittamista kaikille sijoituspalveluja tarjoavien yritysten vaativammissa sijoituspalvelutehtävissä toimiville henkilöille. Sijoitusneuvojan tutkinnon tavoitteena on sijoituspalvelututkinnossa hankittujen tietojen syventäminen ja laajentaminen. Tutkinnon rakenne ja aihealueiden mukainen jaottelu on vastaava kuin sijoituspalvelututkinnossa. Koska tutkinto on sijoituspalvelututkinnon jatkotutkinto, perustuvat vaatimukset lähtökohdalle, että suorittaja osaa jo entuudestaan sijoituspalvelututkinnon keskeiset perusasiat. Tutkintokysymysten ratkaiseminen edellyttää tutkinnon vaatimuksiin kuuluvien keskeisimpien asioiden tuntemista eri aloilta, kuten rahoituksesta, kansantaloudesta, yritystaloudesta, kirjanpidosta ja juridiikasta. Tutkintovaatimusten oppimateriaalia päivitetään säännöllisesti, joten sijoitusneuvojan tutkinnon tenttien tehtävät pyritään laatimaan siten, etteivät materiaalin muutokset aseta suorittajia eriarvoisen asemaan. (Finanssiala ry 2021.)

2.3 Sisältö

Sijoitusneuvojan tutkinto pitää sisällään viisi eri osa-aluetta. 1. Markkinat, talous ja taloudellinen informaatio 2. Sijoitustuotteet ja sijoittaminen 3. Sijoituspalvelujen tarjontaa koskeva etiikka, sääntely ja yksityisoikeuden perusteet 4. Sijoittajan verotus sekä perhe- ja perintöoikeuden perusteet 5. Vakuutussäästäminen. Tutkinto pohjautuu alaan liittyvään materiaaliin, jota on 10 kpl erilaisia perusteoksia, 8 kpl digitaalista materiaalia ja 2 kpl muuta oheismateriaalia. (Finanssiala ry 2021.) Useissa aihealueissa on useita päällekkäisyyksiä toistensa kanssa johtuen eri materiaalien kirjoittajien erosta, sekä asioiden limittymisestä ja vahvasta korrelaatiosta keskenään. Näitä ei ole otettu huomioon sisältö avattaessa, vaan jokainen aihealue on avattu sisällön osalta, kuten se virallisissa vaatimuksissa on esitetty.

2.3.1 Markkinat, talous ja taloudellinen informaatio

Tämä osuus muodostuu kansantalouden perustermeistä sekä kansantaloustieteiden ja rahoitusmarkkinoiden välisestä yhteydestä. Suorittajan tulee lisäksi käsittää makrotalousteorian keskeiset käsitteet, joiden kautta hän voi ymmärtää, mikä merkitys toimintaympäristön muutoksilla on, kuten esimerkiksi sääntelyllä, inflaation ja keskuspankkien toiminnalla on rahamarkkinoiden kehitykselle. Suorittajan tulee käsittää, millainen merkitys kansainvälisellä talouskehityksellä on kotimaan talouteen ja arvopapereiden hinnanmääritykseen. Tutkinnon suorittajan tulee kyetä seuraamaan taloustietoa ja sen perusteella osattava perustella asiakkaalle, mitä kansantaloudelliset muutokset saattavat merkitä asiakkaan sijoituksille. Näiden lisäksi suorittajan on ymmärrettävä yrityksiin ja talouteen liittyvät peruskäsitteet, kuten tilinpäätös ja sen analysointi ja tuloslaskelman ja taseen sisältö. Tämä osia pitää myös sisällään tunnuslukuihin ja muihin tilinpäätöstiedoista pääteltävissä oleviin tietoihin ja niiden vaikutuksesta yrityksen arvostukseen. (Finanssiola ry 2021.)

2.3.2 Sijoitustuotteet ja sijoittaminen

Tässä osuudessa tutkinnon suorittajan on tiedettävä arvopaperimarkkinoiden toiminta ja rakenne. Siihen liittyen on osattava esimerkiksi eri omaisuusluokkien keskeiset ominaisuudet ja eroavaisuudet. Suorittajan tulee ymmärtää myös sijoitusrahastojen toimintaperiaate ja erilaiset rahastotyypit. Suorittajan osaamisvaatimuksena on myös pitkäaikaissäästämisen liittyvät vaihtoehdot. Tavoitteena tutkinnon suorittajalle on myös yritysten tarjoamien ja suosittelemien sijoitusratkaisujen pääpiirteet. Näihin kuuluu riskit, ominaisuudet ja ratkaisujen kokonaiskustannukset asiakkaan kannalta. Tutkinnon suoritettua tulee henkilön osata neuvoa sijoittajaa ymmärrettävästi sijoittamiseen liittyvissä kysymyksissä, kuten riskissä ja sijoituskohteisiin liittyvissä kysymyksissä. Näiden pohjalta suorittajan tulee osata laatia sijoitussuunnitelma ja neuvoa asiakasta sijoitusneuvontatilaisuudessa tekemään pitkän aikavälin sijoitussuunnitelma.

Tutkinnon suorittajalta edellytetään myöskin laajaa ja syvällistä ymmärtämistä kansainvälisistä, sekä kotimaisista rahoitusmarkkinoiden toiminnasta. Sijoitusneuvojan tulee osata soveltaa markkinoita koskevaa taloudellista tietoa ja tunnuslukujen pohjalta tehtävää analyysia

sijoituspäätöstä tehdessä. Suorittajan tulee myös osata arvioida arvopaperien oikeaa arvostustasoa. Suorittajan tulee tuntea sijoitusrahastot ja niiden toimintaperiaate ja erityyppiset rahastot. Tämän lisäksi tulee osata ja ymmärtää yleisimmät salkunhoidon näkemykset esimerkiksi aktiivinen ja passiivinen salkunhoito ja näiden erot. Suorittajan tulee osata hakea rahastoja koskevaa informaatiota ja tuntea perusteet rahastojen vertaamiselle. Suorittajan tulisi kyetä vertaamaan rahastoja niiden tunnuslukujen, riskin ja tuotto-odotuksen osalta. Suorittajan tulee myös ymmärtää kokonaisuuksia rahastojen ympärillä ja pystyä suosittelemaan asiakkaalle parhaiten soveltuvia tuotteita ja ratkaisuja. (Finanssiola ry 2021.)

2.3.3 Sijoituspalvelujen tarjontaa koskeva etiikka, sääntely ja yksityisoikeuden perusteet

Tutkinnon suorittajan pitää pystyä tuntemaan pankki- ja sijoituspalveluiden tarjontaa sääntelevät eettiset ja menettelytapanormit. Näitä ovat lainsäädäntö, viranomaisohjeistukset ja it-sääntely. Erityistä huomiota suorittajan tulee kiinnittää sijoituspalveluiden tarjontaan liittyviin vastuukysymyksiin. Näiden lisäksi suorittajan tulee ymmärtää ja käsittää yksityisoikeuden perusteet, oikeustoimet, vakuudet, vahingonkorvaus, yritystoimintaan liittyvät juridiset peruskäsitteet ja edustus. Osaamisvaatimuksissa on myös maininta osakeyhtiön päätöksentekomenettelystä ja sen määrittävän lainasäädännön perusteista. Myöskin asiakastoimeksiantojen sääntely tulee olla tutkintoa suorittavalla henkilöllä hallussa. (Finanssiola ry 2021.)

2.3.4 Sijoittajan verotus sekä perhe- ja perintöoikeuden perusteet

Verotuksellisesti tutkinnon sisältö on myöskin hyvin laaja. Rajoittuen kuitenkin pääasiassa Suomen verotukseen ja sen soveltamiseen käytännössä. Yleisimmät verotusluokat kuten pääoma-, perintö- ja lahjaverotus tulee tuntea. Tutkinnon suorittajan tulee osata myös soveltaa verosuunnittelua ja se on osattava ottaa huomioon perhe- ja perintöoikeuden sisältöihin liittyen. Suorittajan tulee osata arvioida asiakkaan kokonaisuuksien verotusta ja niiden käytäntöjä. Tällä on vaikutusta sijoitusvalintoja tehdessä. Tavoitteena on, että tutkinnon suorittaja ymmärtää sijoitustuotteiden yleiset veroseuraamukset, joita asiakkaalle aiheutuu liiketoimien yhteydessä. Suorittajalla tulee olla myös perustuntemus myös elinkoienverotuksesta. (Finanssiola ry 2021.)

2.3.5 Vakuutussäästäminen

Tutkintoa suorittavan pitää ymmärtää henki- ja sijoitusvakuutuksiin liittyvät peruseriaatteen sopimusten, menettelytapojen ja sääntelyn osalta. Sijoitusvakuutuksista suorittajan tulee hallita perustiedot esimerkiksi nettovakuutusmaksut, ehdot ja taatut ja takaamattomat etuudet. Näiden lisäksi tulee myös ymmärtää lainsäädäntö mikä liittyy vakuutuksien tarjoamiseen pitäen sisällään verotuksen ja kuluttajansuojan. Suorittajan tulee osata arvioida eri sijoitusvaihtoehtojen hyvät ja huonot puolet. Suorittajan tulee myös ymmärtää eläkejärjestelmän toiminta ja sen rakenne. (Finannssiala ry 2021.)

2.4 Osaamisen vaatimustasot

Sijoituspalvelu tutkinnon eri osa-alueilla on eri tasoiset osaamisvaatimukset. Tasot ovat jaoteltu neljään kategoriaan a-d. A tasolla tutkinnon suorittajan on osattava analysoida syvempää osaamista annetulla aihealueella. B taso on soveltamistaso eli se mittaa tutkinnon suorittajan kykyä soveltaa annettua tietoa kyseisen osa-alueen annettuihin ongelmiin. Tämä taso edellyttää eri teorioiden käyttökykyä annetuissa tyypillisissä vaihtoehtoisissa tilanteissa. C taso on ymmärtämistaso eli se pyrkii siihen, että tutkinnon suorittajan on osattava ja ymmärrettävä asioiden syy-seuraussuhteita. D taso on muistamistaso ja se tarkoittaa sitä, että sen osa-alueen asioiden ja käsitteiden yksityiskohtaista muistamista esimerkiksi tunnusluvun laskentakaavaa. (Finannssiala ry 2021.)

2.5 Suorittaminen ja arviointi

Sijoitusneuvojan tutkinnossa on 100 monivalintakysymystä jaettuna 5 eri osa-alueeseen. Tentin läpäisemiseksi vaaditaan, että jokaisesta osa-alueesta on suoritettu hyväksytysti oikeilla vastauksilla yli 50 %. Aikaa tentin suorittamiseen on 3 tuntia, jakautuen 5 eri osa-alueen kesken. Kaikkiin tentin kysymyksiin tulee vastata. Virheellisistä vastuksista ei tule miinus pisteitä. Tentin voi suorittaa joko suomeksi tai ruotsiksi. Suorittaakseen tutkinnon hyväksytysti tulee tenttijän suorittaa kaikki viisi osa-aluetta hyväksytysti kuuden kuukauden sisällä ensimmäisen tenttioikeuden ostosta. Tenttimispaikkana toimii yleensä kirjasto. Tenti on pakko suorittaa fyysisesti, eikä apuvälineet ole sallittuja. Tenttitilaan saa viedä ainoastaan muistiinpanovälineet ja

laskimen. Tentti suoritetaan tabletti tietokoneella ja lopputuloksen tenttijä näkee heti palautettuaan tentin. Tentin osa-alueita voi suorittaa joko yksi kerrallaan tai kaikki yhdellä kertaa. Hylätyn osion voi myös käydä suorittamassa uudelleen. Tentti hinta on 700€ kaikki kerralla tai 200€ per osa-alue uusittaessa tai osa-alue kerrallaan suorittaessa. Tentin suorittamiselle tulee varata aika etukäteen verkkopalvelun kautta. Tutkinnon suorittajaa ei arvioida muutoin, kuin oikeiden vastauksien määrän perusteella. (Finannssiala ry 2021.)

3 TALOUSHALLINNON OPETUSSUUNNITELMA SISÄLTÖ

3.1 Yleisesti tradenomin opinnoista

Liiketalouden opinnot pitävät sisällään teoria- ja kieliopintoja, käytännön projekteja sekä menetelmäosaamista. Opinnot lähtevät liikkeelle kaikille yhteisillä perusopinnoilla, joiden tarkoituksena on tutustuttaa opiskelijat liiketalouden eri osa-alueisiin. Toisesta opiskeluvuodesta alkaen opiskelija suorittaa taloushallinnon osaamispolun mukaisia opintoja. Opintoihin kuuluu myös kaksi eri laajuista työharjoittelua 10 ja 20 opintopisteen kokonaisuudet. Opinnäytetyö on opiskelija lopputyö, jonka tarkoituksena on kehittää opiskelijan valmiuksia soveltaa koulutuksessa hankittuja tietoja ja taitoja. Näistä esimerkkinä kriittinen ajattelu ja analysointi.

(Ammattikorkeakoulu 2022.)

Opintojaksoja on myös mahdollista suorittaa kirjatenteillä, opiskelemalla materiaali kirjallisuuden pohjalta ja sen jälkeen suorittamalla tentti aiheesta. Opinnot pitävät myös sisällään mahdollisuuden suorittaa osan tutkinnosta ulkomailla opiskelijavaihdossa. Nämä opinnot yleensä saa sisällytettyä osaksi tutkintoa. Myös mahdolliset aikaisemmat opinnot ovat mahdollista sovittaa osaksi opetussuunnitelmaa, mikäli ne sisällöltään ovat siihen sopivat. Liiketalouden tutkinto-ohjelma on laajuudeltaan 210 opintopistettä ja suoritus aika 3,5 vuotta. Valmistunut opiskelija saa oikeuden käyttää tutkintonimikettä tradenomi. Oulun ammattikorkeakoulussa muita osaamispolkuja ovat myynti ja markkinointi, esimiestyö ja johtaminen, sekä yritysopinnot, eli Terwa akatemia. (Huttunen 2022.)

Opintojen rakenne

Taloushallinnon osaamispolku

Yhteensä		Vuosi 1		Vuosi 2		Vuosi 3		Vuosi 4	
Pakolliset perusopinnot	60	Pakolliset perusopinnot	60 op	Pakolliset ammattiopinnot	28 op	Harjoittelu (10 op + 20 op)	30 op	Vapaavalintaiset opinnot	15 op
Ammattiopinnot	90			Ammatilliset kieliopinnot	3 op	Pakolliset ammattiopinnot	7 op	D-paketti: Taloushallinnon erityisosaaminen (15 op)	
(pakolliset 36 + kielet 9 + syventävät 45)				Ammattiosaamista syventävät opinnot	30 op	Ammatilliset kieliopinnot	6 op	tai taloushallinnon kirjatenttejä, jonkin muun osaamispolun paketti, mitkä tahansa muut opinnot	
Vapaavalintaiset opinnot	15			A-paketti: Taloushallinnon perusosaaminen (15op)		Ammattiosaamista syventävät opinnot	15 op	Opinnäytetyö	15 op
Harjoittelu	30			B-paketti: Taloushallinnon syventävä osaaminen (15op)		C-paketti: Taloushallinto päätöksenteon tukena (15 op)			
Opinnäytetyö	15			Tai kts taulukko vasemmalta					
Yhteensä	210								

Ammattiosaamista syventävät opinnot / vaihtoehdot oman osaamispolun C-paketille:	
- Toisen osaamispolun A-paketti	
- Kieliopinnot	
- LAB-opinnot	
- Toisen tutkinto-ohjelman ammatilliset opinnot	
- Yksittäiset opintokokonaisuudet	
- Työelämälähtöiset toimeksiannot	
- Demola	
- Kauppiaсыrittäjyysopinnot	
- Opiskelijayritysopinnot (Trapesti)	
- Ulkomaisen partnerikorkeakoulun opinnot	

Kuva 1 Opintojen rakenne.

Jokainen opiskelija laatii yhdessä oman tutor opettajan kanssa niin kutsutun HOPS:in eli henkilökohtaisen opintosuunnitelman. Omaan opintosuunnitelmaa voi tietyissä rajoissa muokata oman näköiseksi ja sisällyttää siihen myös muita opintoja. Perusrakenne opintosuunnitelmassa tulee vastata liiketalouden opetussuunnitelmaa. Kuvassa 1 on esitelty tarkemmin opintojen sisältö ja ajallinen jakautuminen opintojen ajalle.

3.2 Perusopinnot

Perusopinnot taloushallinnon opetussuunnitelmassa koostuvat seitsemästä eri opetusjaksosta. Nämä pitävät sisällään ammatillisia perusvalmiuksia, ruotsin kieltä, työyhteisössä toimimiseen ja liiketoiminnan perusideaan liittyviä kursseja. Ajallisesti opinnot asettuvat ensimmäisen kokonaisen opiskeluvuoden ajalle. Opintopisteitä perusopinnoista muodostuu 60 kappaletta. Kurssit vaihtelevat 3 ja 12 opintopisteen väliltä. Millään perusopintojen opetusjaksolla ei ole esitetövaatimuksia, paitsi liiketoimintaosaamisen jatkokurssia varten tulee olla ensimmäinen kurssi suoritettuna. Kuviossa 1 on avattu tarkemmin opintojen jakauma ja laajuus. (Huttunen 2022.)

Ammatillisen valmiuden kurssin sisällössä on tarkoitus perehtyä työelämässä tapahtuvaan viestintään, sekä ammattikorkeakoulussa opiskelun yleisiin tapoihin ja vaatimuksiin. (Huttunen 2022.)

Liiketoimintaosaamisen 1 ja 2 kurssilla opinnot pitävät sisällään opetusta liiketoiminnan käynnistämisestä ja yrittäjyyden merkityksestä yhteiskunnassa. Opinnot pitävät sisällään perusteet eri yritysmuodoista. Sekä liiketoimintaosaamisen perus- ja jatkokurssilla käydään läpi markkinointiin, taloushallintoon ja juridiikkaan liittyviä tekijöitä. Opinnot pitävät myös sisällään englannin opiskelua. (Huttunen 2022.)

Yrityksen toimintaympäristö kurssilla opinnot painottuvat kansantaloudellisiin opintoihin. Esim. mikro- ja makroympäristön käsitteisiin. Opintojakso pitää sisällään myös lisää juridiikan-, matematiikan- ja tietotekniikan opintoja. Juridiikan opinnoissa painopiste on juridisessa toimintaympäristössä niin EU, kuin kansainvälisellä tasolla. Matematiikan opinnot pitävät sisällään perinteisiä talousmatematiikan opintoja, kuten korkolaskenta, valuutta ja investointi laskenta. Tietotekniikan osalta opinnot keskittyvät taulukkolaskentaohjelma Excelin käyttöön. (Huttunen 2022.)

Asiakkuusosaamisen opintojakso pohjautuu asiakas lähtöisen toimintatavan ymmärtämiseen ja sen merkitykseen yrityksen menestykseen. Opintojakso pitää sisällään sopimusoikeudellista sääntelyä kuten kuluttajaoikeus ja irtaimen kauppa. Kurssi pitää sisällään kuluttaja käyttäytymisen ha asiakaspalvelun perusteita. Kurssilla opiskellaan myös englannin kieltä, sekä asiakkuusosaamista tietojen käsittelyn näkökulmasta. (Huttunen 2022.)

Työyhteisöosaamisen kurssilla on tarkoitus opiskella nimensä mukaan työyhteisössä toimimiseen vaikuttavia tekijöitä ja ymmärtää yksilön vaikutus yhteisön toimintaan. Kurssilla opiskellaan esimerkiksi modernin organisaation ominaispiirteitä, kuten moninaisuus, kansainvälisyys ja monikulttuurisuus. (Huttunen 2022.)

Kuvio 1. Perusopintojen rakenne

Ensimmäisen periodin aikana on myös tarjolla 4 valmentavaa kurssia. Nämä ovat englannin, ruotsin, matematiikan ja tietotekniikan valmentavia opintojaksoja. Osaan näistä kursseista on pääsyttesti ja sen suoriutumisen pohjalta voidaan suositella esimerkiksi ruotsin kielen aktivointikurssia. (Huttunen 2022.)

3.3 Ammattiopinnot

Ammattiopinnot koostuvat yhteensä 90 opintopisteestä ja pitävät sisällään kieliopintoja, pakollisia ammattiopintoja ja taloushallinnon opetuspaketin. Ammatilliset opinnot ajoittuvat perusopintojen jälkeiselle ajalle eli toisen ja kolmannen vuoden opintoihin. Ammatillisista kieliopinnoista kurssi affärssvenska 2 on pakollinen. Muita kieliopintoja tulee valita vähintään 9 opintopisteen laajuisesti. Oamkin kieliopinnoissa on tarjolla saksaa, ruotsia ja englantia. Muiden korkeakoulujen kautta voi suorittaa myös muita kieliopintoja campus onlinein kautta. Pakollisten kieliopintojen lisäksi ammattiopinnot pitävät sisällään pakollisia ammattiopintoja 36 opintopistettä ja taloushallinnon syventäviä opintopaketteja A, B ja C-paketit (Huttunen 2022.)

3.3.1 Pakolliset ammattiopinnot

Pakollisia ammattiopintoja on yhteensä 5 eri kurssia, laajuudeltaan 36 opintopistettä. Kursseja ovat Liiketoiminnan suunnittelu, liiketoiminnan kehittäminen, liiketalouden tutkimus- ja kehittämismenetelmät 1 ja 2 sekä ammatillinen urasuunnittelu. Ammatillinen urasuunnittelu on hajautettu koko opintojen ajalle 1. lukuvuosi: orientaatio opiskeluun ja tutorointikeskustelu. 2. lukuvuosi: ammatillinen orientaatio, ammattiharjoittelupaikan suunnittelu ja hakeminen ja tutorointikeskustelu.

3. lukuvuosi: työelämävalmiudet, omien opintojen reflektio, elinikäisen oppimisen orientaatio. Ammatillisen urasuunnittelun kurssi käydään henkilökohtaisesti oman tutor ohjaajan kanssa. (Huttunen 2022.)

Liiketoiminnan suunnittelu kurssilla opiskelijan tavoitteena on osata strategialähtöisen liiketoiminnan suunnittelun ja kehittämisen. Opiskelijan tulisi hallita yrityksen kokonaisuus ja eri osa-alueiden vaikutus toisiinsa. Opintoihin sisältyy myös kannattavuuslaskennan periaatteita ja niiden soveltamista päätöksenteossa. Opintovaatimuksiin sisältyy myös budjetti ja sen merkitys osana liiketoimintaa. Opiskelijan tulee myös osata laatia yrityksen tärkeimmät budjetit. Opiskelijan tulee osata kuvata toimintaa aloittavan tai toimivan yrityksen liiketoimintamalli ja ansaintalogiikka. Kurssilla laaditaan myös liiketoimintasuunnitelma projektiryhmissä. Liiketoimintasuunnitelman tekeminen pitää sisällään muun muassa markkinointi-, henkilöstö- taloussuunnittelun. Kurssiin laajuus on 12 opintopistettä ja onkin siten pakollisten ammattiopintojen laajin opinto kokonaisuus. (Huttunen 2022.)

Liiketoiminnan kehittämisen kurssilla keskitytään liike- ja palvelutoiminnan jatkuvaan kehittämiseen ja sen tarpeisiin kansainvälistyvässä liiketoimintaympäristössä. Opiskelijan tulee ymmärtää kurssilla digitaalisen liiketoiminnan merkitys ja markkinoiden muuttuvat tarpeet liiketoiminnan kehittämisessä ja kasvussa myös asiakkaiden osalta. Iso paino kurssilla on asiakaslähtöisen projektin toteuttaminen. Tämän lisäksi kurssilla opiskellaan viestintään liittyviä kokonaisuuksia. (Huttunen 2022.)

Liiketalouden tutkimus- ja kehittämismenetelmät 1 ja 2 ovat opinnäytetyöhön perusteita pohjustavia kursseja. Ensimmäisellä kurssilla opiskelijan on tarkoitus syventää tietämystä tilastollisesta ja laadullisesta tutkimuksesta. Tämän lisäksi tulee osata analysoida erilaisia tutkimusaineistoja. Kurssilla opetellaan myös käyttämään aineiston keräämiseen ja analysointiin

ohjelmistoja. Jatkokurssilla opiskelija syventää osaamistaan tutkimusmenetelmistä ja harjaantuu käyttämään menetelmiä opinnäytetyötä varten. Kurssilla käydään myös läpi opinnäytetyöhön liittyvä raportointi ja viestintä. Osaamistavoitteena on, että opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa oman opinnäytetyön prosessin vaiheet. Ensimmäisen kurssin laajuus on 3 opintopistettä ja jatkokurssin laajuus 6 opintopistettä. (Huttunen 2022.)

3.3.2 A paketti taloushallinto

Taloushallinnon perusosaamisen paketti, eli A paketti koostuu 4 kurssista, jotka muodostavat yhteensä 15 opintopistettä. Kursseina ovat kirjapidon peruskurssi, henkilöverotus, palkanlaskenta ja työoikeuden perusteet. Ajallisesti opinnot ajoittuvat toisen vuoden keväälle. (Huttunen 2022.)

Kirjanpidon peruskurssin esitietovaatimuksena ovat ensimmäisen lukuvuoden laskentatoimen ja verotuksen opinnot tai muutoin vastaavat tiedot. Kurssin osaamistavoitteena on vaativat kirjanpito tehtävät. Opiskelijan tulee hallita arvonlisäveroon liittyvät kirjaukset ja ulkomaan tavarakaupan arvonlisävero. Kurssi pitää sisällään myös siirtyvien erien käsittelyn, vaihtomaisuuden arvostuksen, sekä pysyvien vastaavien käsittelyn. Opiskelijan tulee osata laatia tuloslaskelma ja tase ja ymmärtää niiden sisältö. (Huttunen 2022.)

Henkilöverotuksen kurssilla opiskelija oppii luonnollisen henkilön ansio- ja pääomatulojen, sekä perintö- ja lahjaverotuksen perusperiaatteet ja osaa laskea erilaisten tulojen vaikutuksen maksettavien verojen määrään. Kurssin sisältää myös muita verotukseen liittyviä asioita, kuten alijäämä ja alijäämähyvitys, sekä verovähennykset. (Huttunen 2022.)

Palkanlaskennan peruskurssilla opiskelija osaa keskeiset palkanlaskennan osa-alueet, osaa käytännössä laskea palkkoja ja on tutustunut erilaisiin työehtosopimuksiin. Tarkemmin ottaen opinnot pitävät sisällään esimerkiksi ylityölaskentaa, lomapalkkoja, luontaisetuja, ulosottoa ja muita palkasta tehtäviä pidätyksiä. Kurssilla suoritetaan palkanlaskentaa myös alan ohjelmistolla. (Huttunen 2022.)

Työoikeuden perusteet opintojaksolla käydään lävitse työoikeuden keskeisiä lähtökohtia, peruskäsitteitä ja periaatteita. Opiskelija tulee osata tunnistaa työoikeuden ja virkamiesoikeuden välisen ero. Opinnot sisältävät myös työnantajan ja työntekijän oikeudet ja velvollisuudet ja opiskelija tulee osata soveltaa näitä esimerkiksi työsuhteen päättämiseen liittyvissä asioissa.

Kurssilla käydään myös läpi yksityisyyden suojaa työelämässä ja sen soveltamista käytännössä. (Huttunen 2022.)

3.3.3 B paketti taloushallinto

Taloushallinnon B paketti pitää sisällään syventäviä taloushallinnon opintoja. Myös B paketti on laajuudeltaan 15 opintopistettä ja asettuu ajallisesti A paketin jälkeen normaalisti kolmannen vuoden syksyyn. Opintojakso pitää sisällään opintoja Yritysverotuksesta, kirjanpidon jatkokurssi, taloushallinnon tietojärjestelmät ja yritysrahoituksen perusteet. (Huttunen 2022.)

Yritysverotuksen kurssilla perehdytään elinkeinotoiminnan verotukseen ja eri yhtiömuotojen veroilmoituksiin, sekä verotettavan tuloksen laskemiseen. Eli käytännössä kurssin sisältö liittyy lähes täysin yrityksiin liittyvään verotukseen. Kurssi pitää sisällään esimerkiksi verojen vähennyskelpoisuuden ja jaksottamisen käytännön. Opinnoissa syvennytään myös varsinaisen veroilmoituksen tekemiseen. (Huttunen 2022.)

Kirjanpidon jatkokurssi on jatkoa kirjanpidon peruskurssille. Opinnot pitävät sisällään virallisen tilinpäätöksen sekä rahoituslaskelman laatimista. Opiskelijan tulee osata suorittaa yrityksen perustamiseen, omaan pääomaan ja voitonjakoon liittyviä kirjauksia. Kurssilla opiskellaan myös tilinpäätössuunnittelun perusteet. Esitietovaatimuksen kurssille on kirjanpidon peruskurssi. (Huttunen 2022.)

Taloushallinnon tietojärjestelmät kurssi pohjautuu taloushallinnon sähköisten sovelluksien käyttämiseen ja prosessiin. Kurssilla suoritetaan laaja harjoitus, jossa käytetään taloushallinnon yleisimpiä tietojärjestelmiä. Myöskin tämän kurssin esitietovaatimuksena on kirjanpidon peruskurssi. (Huttunen 2022.)

Yritysrahoituksen perusteet kurssilla käydään läpi yrityksen rahoitustarpeita, erilaisia rahoitusmuotoja ja -lähteitä, sekä suunnitellaan yrityksen rahoitusta. Kurssilla opiskellaan erilaisia rahoitusmuotoja ja rahoitusmarkkinaa yleisesti. Opetuksessa käydään myös läpi rahoituksen suunnittelua ja siihen liittyviä riskejä. (Huttunen 2022.)

3.3.4 C paketti taloushallinto

C-paketti taloushallinnossa pitää sisällään 15 opintopistettä ja keskittyy taloushallintoon päätöksenteon tukena. Opinnot koostuvat esimerkiksi johdon laskentatoimesta, tilintarkastuksen perusteista, yrityksen talouden analysoinnista, SAP- toiminnanohjausjärjestelmistä ja isommasta työelämälähtöisestä projektista. C-paketin kurssit ovat jaettu kahteen osaan kolmannen vuoden syksyllä ja neljännen vuoden keväälle ajoittuen. Opintojen esitietovaatimuksina on kaikille kurseille taloushallinnon opintopolun aiemmat opintojaksot tai vaihtoehtoisesti vastaavat tiedot. C- paketin tilalle voi opiskelija halutessaan ottaa jonkun muun osaamispolun opintoja vastaavan A-paketin. (Huttunen 2022.)

Johdon laskentatoimen kurssilla esitietovaatimuksena on liiketalouden perusopinnot. Kurssi pitää sisällään kustannuslaskennan eri menetelmiä ja kustannusinformaation hyväksi käyttämistä päätöksenteon tukena. Opiskelijan tulee myös ymmärtää talouden ohjauksen vaikutus organisaation toiminnan johtamisen näkökulmasta. Johdon laskentatoimen kurssilla käydään läpi laajasti perinteinen kustannuslaskenta. Näiden lisäksi kurssilla käsitellään myös johdon laskentatoimen erityiskysymyksiä kuten tavoitekustannuslaskentaa. Kurssilla opiskellaan myös erilaisia mittaristoja kuten tasapainotettu mittaristo. (Huttunen 2022.)

Tilintarkastuksen perusteet kurssilla opiskelijan tulee osata selittää suomalaisen tilintarkastuksen käytännöt. Opiskelijan tulee ymmärtää ja osata soveltaa tilintarkastustekniikkaa. Kurssilla opiskellaan myös sisäisen valvonnan perusteita ja tilintarkastuksen muodollista perustaa. Opinnot pitävät myös sisällään tilintarkastusraportit ja pöytäkirja ja niiden laatimista. (Huttunen 2022.)

Yrityksen talouden analysointi kurssi keskittyy yrityksen analysointiin ja toimintaedellytyksien tarkasteluun laskentatoimen näkökulmasta. Kurssilla arvioidaan analyysitietojen pohjalta yrityksen mahdollisuuksia. Käytännössä kurssilla opiskellaan myöskin tilinpäätöksen oikaiseminen, joka mahdollistaa tarkemman analyysin. Kurssi pitää sisällään myös tunnuslukujen laskemista ja analysointia, sekä vertailua. (Huttunen 2022.)

SAP-toiminnanohjausjärjestelmä kurssi pohjautuu täysin toiminnanohjaussovellusten merkityksen ja mahdollisuuksiin yritystoiminnassa. Käytännössä opinnot suoritetaan erilaisten SAP-toiminnanohjausjärjestelmän kautta suoritettavilla harjoituksilla. Kurssin sisältöön kuuluu SAP:n keskeiset moduulit ja peruskäsitteet. Tilaus-toimitusketjun hallinta, myynti- ja jakelu, sekä

materiaalihallinto. (Huttunen 2022.) Tämä opintojakso ei edellytä virallisesti aikaisempia opintoja, mutta käsittelee kyllä vahvasti kirjanpidollisia kirjauksia ja niiden ymmärtäminen on tärkeässä roolissa.

Työelämälähtöinen projekti on vapaammin opiskelija itse muodostettava kokonaisuus. Opintojakson tarkoituksena on syventää ja laajentaa osaamistaan työelämälähtöisissä projekteissa. Kurssin tavoitteena on kehittää opiskelijan ammatillista valmiutta, sekä toimeksiantajan organisaatiota. (Huttunen 2022.) Kurssi siis toteutetaan toimeksiantaja lähtöisesti. Esimerkiksi omissa opinnoissani osallistuin Talenomien järjestämään kirjanpito koululuun, joka toteutettiin Talenomien ammattilaisten vetämänä heidän tiloissansa, heidän työkalujaan käyttäen.

3.3.5 D paketti taloushallinto

D-Paketti taloushallinnossa ja muissa opinnoissa sisällytetään vapaasti valittaviin opintoihin. Käytännössä D-paketti pitää sisällään suurimmaksi osin jatkokursseja. Opinnot koostuvat sisäisen tarkastuksen, konsernitilinpäätöksen perusteet, palkanlaskennan jatkokurssi, julkistalous ja laskentatoimi, sekä yhdistyksen ja asunto-osakeyhtiön talous kursseista. Yhteensä D-paketti muodostaa 15 opintopistettä. Käytännössä D-paketti on suunniteltu siten, että siihen voi täydentää myös muiden suuntautumisvaihtoehtojen opintoja. (Huttunen 2022.)

3.4 Vapaasti valittavat opinnot

Vapaasti valittavat opinnot koostuvat isosta kokonaisuudesta, josta opiskelija voi valita vapaasti tutkintoaan täydentäviä opintojaksoja. Vaihtoehtoja on laajasti aina kieliopinnoista, erilaisiin projekteihin. Vapaasti valittaviin opintoihin voi sisällyttää myös muita opintojaksoja esimerkiksi campus online opinnoista melko vapaasti. Yhteensä vapaasti valittavia opintoja sisällytetään opintoihin 15 opintopisteen verran. Ajallisesti opinnot hajautuvat pitkin opiskeluaikaa. (Huttunen 2022.)

3.5 Kieliopinnot

Ammatilliset kieliopinnot muodostavat 9 opintopisteen kokonaisuuden, muiden pakollisten kieliopintojen lisäksi, joita on esimerkiksi ensimmäisen vuoden laajoissa opintokokonaisuuksissa. Kieliopintoja. Oulun ammattikorkeakoulun kieliopinto tarjonnassa on valittavissa ruotsin, saksan ja englannin kieliopintoja. Ruotsin opintojen osalta on myös 2 pakollista ruotsin kurssia, vapaasti valittavien 9 opintopisteen lisäksi. (Huttunen 2022.)

4 TALOUSHALLINNON VEROTUKSEN JA APV VEROTUKSEN MATERIAALIN VERTAILU

4.1 Yleisesti tradenomitutkinnon verotuksen sisällöstä

Taloushallinnon tradenomin tutkinnossa verotus on oleellinen osa opintoja. Varsinaisia verotuksen kursseja on taloushallinnon tradenomin opintopolussa 2 kurssia, henkilö- ja yritysverotus. Näiden lisäksi on valittavissa vapaasti valittavissa opinnoissa kurssi: yritysverotuksen erityskysymyksiä. Karkeasti jaoteltuna liiketalouden verotuksen opinnot jakautuvat kahteen pääasialliseen sisältöön, henkilöiden verotukseen sekä yritysten verotukseen. Molemmat verotuksen kurssit ovat laajuudeltaan 3 opintopistettä eli vastaavat noin 80 tunnin opiskelua. Liiketalouden perusopinnoissa kurssi yrityksen toimintaympäristö pitää sisällään opiskelua yrityksen verotuksesta. Tämän kurssin osalta verotuksellisesti opiskelussa ei mennä kovin syvällisiin kysymyksiin. Eli muiden opintosuuntauksien opinnoissa verotusta ei tarkastella ollenkaan pakollisissa ammattiopinnoissa. Opintomateriaalina verotuksen kursseissa toimii opettajan laatima opintomoniste, jossa on käytännössä tiivistetty verottajan ohjeistuksesta pääkohdat. Verotuksen opiskelu on selkeää, koska verotus pohjautuu täysin lakeihin ja niiden tulkintaan. Varaa tulkinnalle ei juurikaan ole.

4.2 Henkilöiden verotus

Henkilöverotuksen kurssi on jaoteltu useisiin eri henkilöverotusta koskeviin kokonaisuuksiin. Aihealueet vaihtelevat tuloverotuksen lainsäädännöstä lahjaverotukseen. Kokonaisuus on laaja ja menee hyvin tarkkoihin yksityiskohtiin. Tämä on välttämätöntä verotuksen opinnoissa, sillä verotusta ohjaa hyvin tarkat lait ja säädännöt veroihin liittyen. Siksi aiheessa ei ole juuri soveltamisen mahdollisuutta.

4.3 APV2 tentin verotuksen vaatimuksista

APV2 materiaaleissa verotuksen oppimateriaali pohjautuu valmiiseen opintomonisteeseen, jossa on käytännössä koottu yhteen kaikki verottajan nettisivuilta löytyvät vero-ohjeet. Tämän lisäksi verotuksesta materiaaliksi on valittu sijoittajan verotus ja verosuunnittelu kirja, jonka kirjoittajina on toiminut Fasoúlas Elina, Manninen Petri ja Niiranen Ville. (Finannssiala ry 2021.) Teos on suunniteltu vastaamaan erilaisia sijoitustuotteita ja erityisesti niihin liittyviä verokysymyksiä. Teos on julkaistu 2019. Teksti on helppolukuista ja kirjoitettu piensijoittajan, sekä sijoittamisen parissa työskentelevien erilaisia tietotarpeita varten. Sijoitustuotteiden lisäksi kirjassa on käsitelty verosuunnittelua, ammattimaista sijoitustoimintaa, sekä esimerkiksi sijoitusyhtiön perustamista. (Fasoúlas, Manninen & Niiranen 2019, 17.) Teoksesta virallisia vaatimuksia on luvut 1-8 ja 10-13. (Sijoitusneuvojan tutkinto vaatimukset 2022) Verotuksen pääpiirteitä tutkinnon suorittamiseen on useita.

Taulukko 2. Verotuksen pääpiirteet APV2 tutkinnossa

Aihealue	Vaadittava taso	Koko	Paino
I Verotuksen pääpiirteet	A	Suuri	Suuri
- Yksityishenkilöiden verotuksen pääpiirteet			
- Sijoitusten tuottojen verotus			
- Korkotulojen, rahastojen voitto-osuuksien, sekä vuokratuottojen verotus			
- Vakuutussijoitusten verotus			
- Luovutusvoittojen ja -tappioiden verotus			
- Korkovähennykset			
- Varainsiirtovero			
- Puun myyntitulojen verotuksen perusteet			
- Lahjoitusten ja perintöjen verotuksen perusteet			
- Verosuunnittelun perusteet			

Verotuksen aihealueen laajuus kokonaisuudessa on suuri koko tentin opintovaatimuksia tarkisteltaessa. Se sisältyy yhteen viidestä isosta kokonaisuudesta: Sijoittajan verotus sekä perhe- ja perintöoikeuden perusteet. Verotuksen koko ja paino tässä kokonaisuudessa on suuri kuten taulukosta 2 nähdään. Vaadittava taso verotuksessa on A, eli analyysitaso. Tämän ajatuksena on pyrkiä mittaamaan suorittajan syvempää osaamista annetussa aihealueessa. Tehtävien ratkaisemiseksi suorittajan tulee pysytä jäsentämään ongelmat ja kysymykset pienempiin alakysymyksiin ja ratkaisemaan tehtävän osaongelma ja muodostamaan näiden pohjalta oikeat johtopäätökset.

Sijoittajan verotus ja verosuunnittelu teoksessa käydään erittäin yksityiskohtaisesti läpi erilaisten sijoitustuotteiden verotus. Teoksessa lähdetään perusteista liikenteeseen ja käydään läpi myös kaikki poikkeustapaukset tai tilanteet, joissa voi olla tulkinnanvaraa. Teoksessa verotusta käsitellään niin kotimaisten kuin ulkomaisten omituksien osalta. Esimerkiksi sijoitusrahastojen verotuksessa on otettu kantaa myös ulkomaille rekisteröityneiden rahastojen Suomen verotukseen.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää sijoitusneuvojan tutkintoon (APV2) tähtäävän henkilön osaamisvaatimuksia ja tutkintoon liittyviä aihealueita, sekä verrata niitä taloushallinnon opetuksen sisältöön. Käytännössä työn tarkoituksena on siis selvittää, miltä osin taloushallinnon tradenomi opintovaatimukset vastaavat APV2 tutkinnossa vaadittuja osaamisvaatimuksia. Työ keskittyy erityisesti verotuksen osuuden vertaamiseen ja sen osalta, osaamisvaatimusten käsittelyyn. Voidaan todeta, että verotuksen osalta osaamisvaatimukset ovat hyvin yhteneväisiä. Isoin syy tähän johtuu verotuksen selkeistä lakisääteisistä vaatimuksista, eikä verotuksen laissa ole juurikaan tulkinnanvaraa. Molemmat kokonaisuuden pitävät sisällään hyvin kattavasti verotukseen liittyvää lainsäädäntöä eli käytännössä verotusta, sen toimintaa ja laskemista.

Voidaan todeta, että APV2 koulutuksen ja taloushallinnon osaamispolun verotuksellisissa osaamisvaatimuksissa isoimmat eroavaisuudet tulevat verosuunnittelussa ja sen mahdollisuuksissa. Taloushallinnon tradenomin opetussisältö ei sisällä erikseen tarkemmin verosuunnitteluun liittyviä opintoja. Opintojaksoilla on muutamia tehtäviä ja aiheita, missä sivutaan verosuunnittelua, mutta esimerkiksi verotehokasta varallisuuden siirtämistä tai muita vastaavia verosuunnittelun mahdollisuuksia ei taloushallinnon opinnoissa juurikaan käsitellä. Näiden osuus ja merkitys on APV2 tutkinnon osalta selkeästi isommassa roolissa. Täytyy ymmärtää, että APV2 tutkinnon materiaalia ei tarvitse osata täysin ulkoa ja läpipääsyn raja on 50 % oikeita vastauksia. Eli tentin voi todennäköisesti suorittaa hyväksytysti ilman suurempaa tietämystä verosuunnittelusta. Sama ajatus pätee myös muihin osaamisvaatimuksiin, mutta yleisesti tulkiten osaamisvaatimukset kaikkien osa-alueiden osalta ovat selkeästi haastavimmat kuin taloushallinnon opetussuunnitelmassa.

Käytännössä taloushallinnon opintosuunnitelman sisältö tukee APV2 tutkinnon osaamisvaatimuksia perustasolla. On kuitenkin selvää, että useissa muissa APV2 tutkinnon osa-alueissa osaamisvaatimukset taloushallinnon tradenomin opintosuunnitelmasta eivät joko käsittele asiaa ollenkaan tai muutoin hyvin pintapuolisesti. Opetussuunnitelma antaa hyvät peruslähtökodit APV2 tutkinnon suorittamiselle, mutta on selvää, että pelkän taloushallinnon tradenomin tutkinnon sisältö ei itsessään ole riittävä suorittamaan APV2 tenttiä hyväksytysti.

APV2 tutkinto ei itsessään vaadi tiettyä opetusta, vaan sen suoritusvaatimuksen pohjautuvat itsenäisesti opiskeltavaan materiaaliin. Käytännössä materiaali pitää sisällään kaikki samat asiat, kuin verotuksen opinnot taloushallinnossa. Näiden lisäksi verosuunnitteluun ja myöskin ulkomailta tuleviin suorituksiin, sijoituksiin ja tapahtumiin perehdytään APV2 tutkinnon materiaalissa tarkemmin.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että verotuksellisesti yhtäläisyydet ovat hyvin saman tyyliiset. APV2 tutkinnon osaamisvaatimuksissa voidaan todeta niiden menevän syvällisempään tasoon, kuin taloushallinnon tradenomin opinnoissa vaaditaan. Esimerkiksi ulkomailta tulevan pääomatuloon kiinnitetään APV2 tutkinnon osaamisvaatimuksissa enemmän huomiota. Yleisesti ottaen APV2 tutkinnon osaaminen ja materiaali pohjautuu selkeästi enemmän sijoittamiseen ja sen verotukseen. Taloushallinnon verotuksen sisältö pitää myös laajemmin sisällään esimerkiksi yrityksen verotettavan tulon ja tuloksen laskemista. Lähtökohtaisesti sijoittamiseen liittyvä verotus on yleensä henkilökohtaisen pääomatulon verotusta. Käytännössä verotus voi tuki liittyä verottamiseen esimerkiksi sijoitus- tai holdingyhtiön kautta. Näiden osalta voidaan todeta tradenomin tutkinnon opintojaksujen menevän syvällisempiin tietoihin.

Myöskin yhtäläisyyksiä opintosuunnitelmasta löytyy paljon. Esimerkiksi vapaasti valittava kurssi arvopaperisijoittaminen on täysin APV2 tutkinnon vaatimuksia vastaavaa sisältöä. Kurssilla käydään läpi erilaisia arvopapereita ja niiden perusteita. Arvopaperisijoittamisen kurssi pohjautuu pitkälti osakesijoituksiin, eikä käsittele esimerkiksi joukkolainasijoituksia tai muita vaihtoehtoisia sijoituskohteita. Myös muita sijoittamiseen liittyviä kursseja on tarjolla esimerkiksi rahoitusmatematiikka, yritysrahoituksen perusteet ja yrityksen talouden analysointi. Selkeästi kurssit painottuvat joko laskentatoimen syventäviin opintoihin tai vapaasti valittaviin opintoihin. Voidaankin todeta, että taloushallinnon tradenomin opinnot antava tämänhetkisistä opintopolku mahdollisuuksista parhaat eväät APV2 tutkinnon osaamisvaatimukseen verraten. Näiltä osin osaamisvaatimukset ovat jopa tietyillä osa-alueilla hyvinkin lähellä APV2 tutkinnon vaatimuksia. Joiltakin osin löytyy myös eroavaisuuksia.

6 POHDINTA

Mielestäni APV2 tutkinnon voisi hyvin sisällyttää tradenomin opintoihin. Tradenomin opintokokonaisuus on hyvin laaja ja pitää sisällään mahdollisuuksia muokata opintosuunnitelmasta aina opiskelijan oman näköisen. Näin ollen APV2 tutkinto ja sen vaatimukset osaamisen suhteen ovat selkeästi vähintään alemman korkeakoulun opetuksen tasoa. Työssäni keskityin selkeästi verotuksen vertailuun, mutta henkilökohtaisesta kokemuksesta osaan myös sanoa, että myös APV2 tutkinnon muiden osaamisvaatimusten osalta osaaminen sopisi hyvin tradenomin tutkintoon. Toisin päin ajateltuna APV2 tutkinto ei itsessään vaadi mitään tiettyä aikaisempaa koulutusta tai pidä sisällään opetusta. Näin ollen tradenomin tutkinto luo osittain pohjaa APV2 tenttiin valmistautuessa, mutta useilla osa-alueilla osaamisvaatimukset menevät sellaisiin asioihin, joita ei tradenomin tutkinnossa käsitellä tai käydä läpi. Pohdinnassani käsittelen asiaa useista eri näkökulmista ja mahdollisuuksista jatkokehittää näitä asioita eteenpäin.

Tradenomin opintosuunnitelmaan APV2 tentti ja sen suorittaminen sopisi hyvin. Osaamisvaatimukset menevät suurimmilta osin selkeästi syvällisemmin asioihin, mistä ainakaan Oulun ammattikorkeakoulun opintotarjonnasta ei tällä hetkellä löydy opetusta. APV2 tutkinto pitäisi mielestäni pystyä sisällyttämään opintoihin. Oikea paikka APV2 tentille olisi mielestäni opinnoissa C-paketin tilalle. Näin ollen se muodostaisi luonnollisen jatkumon ja olisi mahdollista valita kenellä tahansa ristiin, myös muihin kuin taloushallinnon opintokokonaisuuksiin. Vähintään opinnot tulisi voida sisällyttää vapaasti valittaviin opintoihin. Opintopisteiden osalta tutkinto onkin jo 15 opintopisteen laajuinen eli siltä osin nähdään, että siihen vaadittu valmistautumisaika tentin hyväksytyksi suorittamiseen vaatisi noin 15 opintopisteen työmäärää. Näin ollen laajuuden osalta kokonaisuus sopii tradenomin opintoihin varsin hyvin, joko C-pakettiin, D-pakettiin tai vapaasti valittaviin opintoihin. Uskoisin, että hyvillä perusteluilla ja osaamisvaatimusten avaamisella tutkinto olisi jo nyt mahdollista sisällyttää vapaasti valittaviin opintoihin, tiedossani ei kuitenkaan ole opiskelijoita, jotka näin olisivat tehneet. Itselläni ei ollut tälle tarvetta, mutta mikäli olisin tiennyt, että se voisi olla mahdollista olisin luonnollisesti näin tehnyt. Siksi olisikin hyvä, että tutkinnosta saatavalla todistuksella olisi mahdollista suoraan hakea hyväksi lukua ja tämä olisi standardi opinnoissa. Käytännössä APV tutkinto voisi sopia esimerkiksi kesäopinnoiksi opiskelijoille, sillä materiaali pohjautuu kirjallisuuteen. Koulun kirjasto voisi hankkia materiaalina olevia kirjoja, jotta näitä olisi halukkaille saatavilla myös koulun kautta.

Yksi vaihtoehto voisi olla kehittää osaamispolkuja yleisesti kohti rahoitusmaailmaa. Nykyisin yhä isompi osa tradenomeista suuntaa finanssialalle erityisesti rahoitukseen liittyviin tehtäviin, mitkä yleensä käsittelevät sijoituksiin ja sijoittamiseen liittyviä työtehtäviä. Verrattaessa esimerkiksi Oulun yliopiston pääaine valintoihin, selkeä rahoitukseen liittyvä polku uupuu, muutoin ne ovat kohtuudella linjassa tradenomien vaihtoehtojen kanssa. Rahoituksen pääaine on myös Oulu yliopistolla yksi suosituimmista ja omien kokemusten pohjalta myös Oulun ammattikorkeakoulun rahoitukseen ja erityisesti sijoittamiseen liittyvät kurssit ovat erityisen suosittuja opintokokonaisuuksia. Näkisin, että esimerkiksi rahoitus tradenomien opintopolku voisi jopa nostaa Oulun ammattikorkeakoulun halukkuutta uusien opiskelijoiden keskuudessa ja yleisesti kehittää tutkintoa eteenpäin. Tämän osalta APV tutkinnot olisivat luonnollinen rakenne osaksi opintoja. Näistä APV2 tutkinnon eri osa-alueista saisi jopa sopivan pohja itsessään tällaisen mahdollisen rahoitus tradenomien opintoihin. Ongelmaksi tässä kokonaisuudessa muodostuu varmasti kahden kilpailullisen tahon intressit. Finanssialan intressissä on mitä luultavimmin pitää APV tutkinnot myös yhä jatkossa maksullisina ja tätä kautta tukea heidän intressejään. Korkeakouluopetus on Suomessa maksutonta ja näin ollen käytännössä APV2 tutkinnon sisällyttäminen osaksi opintoja onnistuu varmasti omakustanteisena, mutta en usko, että APV2 tutkinnon tenttimahdollisuutta on koululla halu kustantaa jatkuvasti kiristyvillä budjeteilla. Tahojen olisi kuitenkin hyvä käydä vuoropuhelua ja verrata kokonaishyötyjä ja haittoja ja miettiä esimerkiksi hinnan alennusta tai muuta sopimusta opintoihin liittyen.

Täytyy ymmärtää, että APV2 tutkinto on Finanssialan luoma kokonaisuus, jonka on tarkoitus luoda alalle tietyt standardit ja vaatimukset. Tutkinto ei ainakaan vielä ole pakollinen alalla toimimiseen, mutta varsinkin suurimmissa toimijoissa APV tutkinnon suorittaminen on käytännössä vaatimus alalla työskentelyyn. Näen myös mahdolliseksi jatkuvasti tiukentuvan regulaation myötä, että tulevaisuudessa tietty tutkinto voi hyvinkin olla pakollinen kaikilla esim. sijoitusneuvontaa antavilla henkilöillä. Isot finanssitalot ovat jo selkeästi ottaneet tämän linjan. Omituista olisi, että linja tästä ainakaan löystyy.

APV2 tentin osaamisvaatimukset ja suorittaminen perustuu siis ainoastaan tenttiin, jonka pohjalta arviointi tehdään. Näin ollen tutkintoon voi siis periaatteessa osallistua ilman minkäänlaista opiskelua. Tässä yhteydessä näen, että taloushallinnon tradenomien osaamisvaatimukset tukevat valmistautumista APV tenttiin paremmin, kuin muut osaamispolut. Varsinkin verotuksen osalta

yhtäläisyydet ovat vahvat ja uskon, että kiitettävien arvosanojen taloushallinnon verotuksen kurssin suorittanut henkilö läpäisee myös APV2 tentin verotuksen osion ilman erityisiä haasteita.

Itse suoritin APV2 tutkinnon viime kesänä. Tarve tutkinnolle tuli muuttuneen työnkuvan johdosta. Oma ajatukseni lähti nopeasti muodostumaan tutkinnon laajuudesta ja vaativuudesta. Uskoin myös, että myös tradenomin tutkinnosta ja opintosisällöstä tulisi olemaan tenttiin valmistautuessa hyötyä. Tenttiin valmistautumiseen käytin ajallisesti suunnilleen 250 työtuntia. 15 opintopisteen laajuus käytännössä tarkoittaisi noin 400 työtuntia. Puhtaasti lukuihin perustuen, voisi ajatella tradenomin tutkinnon siis edesauttaneen noin 5 opintopisteen verran APV2 tenttiin valmistauduttaessa. Täytyy kuitenkin muistaa, että tämä on hyvin yksilöllistä ja riippuu paljon myös koulumenestyksestä ja motivaatiosta. On hankala arvioida minkä verran taustatietoa opintojen osalta oli, joka helpotti valmistautumista tenttiin. Isona helpottavana tekijänä toki oli opiskelu rutiinit ja rytmit itsessään.

Huomionarvoista on myös se, että APV2 tutkinto on huomattavasti syvällisempi kuin APV1 tutkinto. Yleinen käytäntö on suorittaa APV1 tutkinto ensin, mutta se ei ole pakollista. Uskoisin, että APV1 tentin osalta tradenomin tutkinto antaa hyvät valmiudet suoriutua tentistä ilman suurempaa muuta valmistautumista, samaa ei voida kuitenkaan todeta APV2 tutkinnon osalta.

On myös ymmärrettävä, että verotus on alati muuttuva kenttä ja tulevaisuudessa myös verotuksellinen fakta ja sääntely voi ja tuleekin muuttumaan. En usko, että tällä on isompaa vaikutusta kokonaisuuteen saatikka opintojen sisältöön. Opintojen, sekä osaamisvaatimusten on oltava sen päivän lainsäädännön mukaista ja näin ollen verotuksellisesti sisältö varmasti päivittyy jatkuvasti. Verotuksessa voi tulla myös isompia muutoksia, kuten vuonna 2020 voimaan tullut osakesäästötili, joka antaa nykyisin sijoittajalle selkeästi enemmän mahdollisuuksia esimerkiksi verosuunnitteluun sijoittamisessa. Tällaiset muutokset nyt ja tulevaisuudessa luonnollisesti muuttavat molempien tutkintojen osaamisvaatimuksia.

Oma kokemukseni APV2 tenttiin valmistautumisesta ja sen suorittamisesta olivat varsin positiiviset. Oma valmistautuminen oli jälkepäin analysoituna hieman liian kattava ja hieman pienemmälläkin työmäärällä olisi varmasti saanut tentin suoritettua. Tenti arvioidaan hyväksytyksi/hylättyksi jaottelulla, joten tentin kiitettävällä suoriutumisella ei sinällään ole suurempaa merkitystä.

Tekemäni vertailu ja tutkimus aiheesta antaa hyvää pohjaa jatkojalostaa tutkimusta käsittelemään esimerkiksi jotain toista tiettyä osa-aluetta tai APV1 tutkintoa. Näkisin myös koulun eduksi tarkastella APV tutkintojen tuomia mahdollisuuksia ja erityisesti mahdollisuutta liittää tutkinnot osaksi opintoja. Näistä olisi hyvä esimerkiksi keskustella seuraavaa opintosuunnitelmaa tehtäessä. Oman kokemuksen ja tietotaidon pohjalta väitän, että ainakin APV2 tutkinto olisi täysin sisällytettävissä tradenomien tutkintoon ja toisi tällaisen kokonaisuuden suorittaneelle henkilölle myös työelämään siirryttäessä selkeää kilpailuetua muihin hakijoihin nähden.

LÄHTEET

Ammattikorkeakouluopinnot 2022. Opinnäytetyö. Hakupäivä 17.1.2022.

<https://www.ammattikorkeakouluopinnot.fi/opinnaytetyo-8082>

Fasoúlas, Elina, Manninen, Petri & Niiranen, Ville, 2019. Sijoittajan verotus ja verosuunnittelu. Helsinki: Alma talent

Finanssiala ry 2021. Sijoitusneuvojan tutkinnon (APV2) vaatimukset. Hakupäivä 9.11.2021.

https://www.aaltoee.fi/media/apv/apv2osaamisvaatimukset_1.3.2021.pdf

Huttunen, Johanna 2022. Opetussuunnitelma 2019-2020. Hakupäivä 5.1.2022.

<https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=lik2020km&lk=k2020>

Kukkonen, Nina 2021. Kuvankaappaus. Opintojen sisältö powerpoint. Hakupäivä 18.1.2022.

Veronmaksajien keskusliitto 2022. Valtion tuloveroasteikko 2022. Hakupäivä 26.1.2022.

<https://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Valtion-tulovero/valtion-tuloveroasteikko-2022/#c46b488c>